

Ja Så!

Så dagen till prydnad och könet till ära, Hör
på! Jag vill er berätta,
om

Fyra Kreatur,

Uf sorg och hunger tärde; En Ko, en Sunga-
fru och en Lur, Och

SKARADA

sielf den fjerde.

Skara
Peter Hedenius
1836

Ja, dagen till prydnad och lönet till ära, Hör på! Jag vill er berätta, och ni skall få lära, Nå nå! Hur kärleken växer af kärle-
kens hinder, Hur kärleken löser och kärleken binder, Och kärleken risar, Och wänskapen li-
sar. Ja så!

2. En flicka behagar, man wet ej hvarsföre,
Hör på! Wärt hjerta hon kniper, man rår ej
dersföre, Nå nå! Ibland är det wårten, ibland
är det armen, Ibland är det foten, ibland är det
barmen, Nog af, hon förtjusar Och hjertat beru-
sar. Ja så!

3. Så älsfwärd och dygdig, hon dyrkas af
alla — Hör på! De blickar hon kastar en älsk-
ling befalla, Nå nå! Man wändas och wäntas,
får många rivaler, Bli inledd i sqwaller, prat
och fabaler, Till ringarne bytas Och bandena kny-
tas — Ja så!

4. Nu är man då gift, och får genast be-
kymmer, Hör på! Man wäntat är dwalan, och
kärleken rymmer, Nå nå! Den sköna blir swari-
sjuk och stillig tittla, Får många små ungar
— hon gråter de skrifa, Och mannen blir led-
sam, Och världen ofredsam. Ja så!

5. Så går det ej sällan, och ofta i början.
Hör på! Wäl mången har fastnat för alltid i
smörjan. Nå nå! Men wänskapen räcker för-
troligt ofr handen, Den stadgar wårt mycke; wi
wänjas wid handen, Ut kärlek wi skratta, Och
wänskap wi skratta. Ja så!

1.

Det war i Hjelmarn på en ö, Dit sällan
någonländer, Förutan swallet af den sjö
Som skummar wid des stränder.

2. Der gingo fyra kreatur, Af sorg och
hunger tårde; En Ko, en Jungfru och en
Tjur Och Harald war den fjerde.

3. Han hade hit, från lyckans haf, Sig
sjelf och desse bärgat, Se'n — då hans sku-
ta gått i qwas — Allt annat stormen härjat.

4. Der stod han nu på stranden wät,
Med ko och tjur och Anna *), De hjälptes
alla troget åt Sitt öde att förbanna.

5. Så kom der fram en gammal man,
En tröstare i nöden: Du förjer främling —
sade han — Uck såg mig dina öden.

*) Haralds Hushållersta.

6. Det är en tröst för uslingen Att ta-
la om sin smärta; Och Harald wille njuta
den, Till lättnad för sitt hjerta.

7. Jag wig, han sade, ge dig del Af
mina grymma öden, Som från konkurs och
kuratel får följa mig i döden.

8. Men litet klof du blir, min wän! Af
dessa orden bara, Om jag ej får bemärkelsen
Af dessa ord förklara.

9. Krediten gjorde för en dag Med Lu-
xen, uppå boursen, Och uti detta sammanlag
Framställdes konkursen.

10. Den höningen blef sedan mor Åt
tvenne masadorer; De föddes af ett twesfält
för Och kallas kuratorer.

11. Af detta pack, som i komplot, Den
reblige beswiler, Min wälfärd har sin bane
fält Och i sitt skålgång skrifer.

12. Jag är likwäl med anor född, Och
född att bära pliten, Ansåne jag swagt är
understödd Af äran och meriten.

13. Desså mitt swärd jag burit har I
många år wid sidan, Fast till mitt fosterlands
förswar Det aldrig drögs ur skidan.

14. En framför ära fosterbygd, Merit
och pligt — med mera, Jag satte denna huf-
wudbygd Att kunna subsistera.

15. Att hafwa buken till sin Gud, För-
bjudes wäl i Lagen, Men werlden wet att
detta bud Ej lämpas kan till magen.

16. Nej ibland alla slag af wet, Är
hushållswett det första, En hur det är, så
är det ledt, Att hungra och att törsta.

17. Häraf min gamlewän du ser Swad-
ingen ann begriper, Att om jag ej har något
mer Så har jag dock principer.

18. Principer, som jag följt i allt, I
tankar, ord och gerning, Fast nu till slut jag
spelt fatalt Med nolla på min tärning.

19. Kort sagt, som hwar man bättre
wet, Jag följt den nya smaken, Min tjänst
war en tillfällighet Min bärning hufwudsaken.

20. På fältet, under wapnens bråk, Jag
lefwar fint och warsamt, Men hemma, under
eget tak, Wid bordet groft och sparsamt.

21. Med samma hand, som wärjan drog,
Om någon gång det hände, Jag förde oftas-
te den plog Som mina åkrar wände.

22. Den häst, som trawade ibland På
exercitiesälten, Gick ofta, jagad af min hand,
Och slämtade för wälten.

23. På åkrarne och ångarne, Att så och

bärja grödan, Jag, som en flink arbetare, Har
Aldrig sparat mödan.

24. Och inom hus uti mitt kall Jag le-
fa väl arbetat: I kök och såhus och i stall
Jag aldrig såfångt setat.

25. En ofta nog jag i mitt kök Gjort
ett med mina pigor, Och äfwen stundom, på
försköl, Jag mjölkat kor och qwigor.

26. Och ofta jag mitt gamla sto Sjelf skra-
pat har och borstat, Och läskat mig i samma
ho Med henne, när jag törstat.

27. För alla ömt jag omsorg bar, Och
skötte dem begärligt, Som deras wän och de-
ras far, Så troget och så kärligt.

28. Men ljust och lätt allt detta war,
En jag en hushjelp hade, Som hälften af den
tyngd jag bar, På egna skuldror lade.

29. Med glädje än till denna natt, Min
tanke återwänder, Då ödet wräste denna skatt
Så plötsligt mig i händer.

30. Uppå en Löt, en wacker dag, Jag
henne känna lärde, Och andra dagen kände
jag Fullkomligt hennes wärde.

31. Wi lägo då på denna Löt, Att lära
Reglementet, Och hon den äran wärdigt njöt,
Att wätna Regementet.

32. Hon drufwans saster ymnigt giöt I
truppens öppna strupar, Der win och bräu-
win ständigt flöt I små och stora supar.

33. Raskt tjente hon i detta kall, Och
uti mycket annat, Men — i ett annat onämt
fall, Hon tjente raskt, förbannat.

34. Om dagen med gemene man, Om
natten med befälet, Man henne outrödlig
fann, En penningen war skälet.

35. När mötet slöts och hon fick se En
tomhet i fastaget, Hon lade ned sitt embete
Och följde med bagaget.

36. Och som hon troligt ledsnade Att
olönt tjena Staten, Så drog hon till mitt bo-
ställe, Att tjena mig för maten.

37. Nu war hon min, i ljust och ledt,
Mitt råd, min wän med mera, Som med ett
sällsynt hushållswett Förstod mitt hus regera.

38. Från morgonen till aftenen Hon war
min tjenarinna, Och derifrån till morgonen
Hon war min herrskarinna.

39. Bland henne och bland pigorna, (Än-
skönt med mindre kassa) Jag njöt mitt lif så
skönt, så bra, Som någon Turkisk Bascha.

40. Som dagen kom, jag dagen tog,

Och lefde nöjd beständigt, Men lyktan! lyktan
snart mig drog Wid näsan rätt behändig.

41. In Rungen bröt med grannen fred,
Och Riket bröt med Rungen, Och tjensten blef
så tung och led, Så wädelig och twungen.

42. Uti mitt första öfwerbåd Jag swor
fienden baso, Men — gick med Anna se'n i
råd om krigets grymma fasa.

43. Förbannad låra — sade jag — Ut
dimpa för mousquetten, Men deremot hwad
ljufi behag För roffull se raketten.

44. Ja wist förbannadt — sade hon —
Sitt lif för äran sälja, Det är den sämsta
dödsfagon, En menniska kan wälja.

45. Nej här hafom min mjuka rygg
Kryp dit, der är det bättre, Der är du fri,
der är du trygg För alla bajonetter.

46. Ja! — ropte jag — hafom din rygg
Skall jag beständigt wara, Der är jag fri,
der är jag trygg, För krigets grymma fara.

47. Stor sak i ett obödligt namn, Stor
sak i Turk och Ryssar, Jag slumrar säll uti
din famn, Wid dina lina lyssar.

48. Så gjort som sagdt, jag afsked tar,

Och får det ganska riktigt, Och om ej steger
ädelt war, Så war det dock försigtigt.

49. Min tjenst jag sålde en kamrat, en
satan bland kamrater Mot sedel af en slif
krabat, På hundrade dukater.

50. Men ack och we! — han mig bedrog,
Och så minofärd gjorde, Han sjuknade förän
han dog, Och dog förän han borde.

51. Der låg han nu ett dödens wraf,
Som hwar man wet och känner, Och jag sig
föra ut min sak, Emot hans löftesmänner.

52. En löftesman, hoc est min wän!
En länk uti en kedja, Behofwet en gång
smidde den Uti intrigens smedja.

53. Den kedjan fallas caution, Hon är
så swag, så bräcklig, Hon brister, följden blir
cession, En följd, som är försträcklig.

54. Ja! länken brast och följden blef
Concursus creditorum. Man slände, sam-
lades och skref, Och swor wid laga forum.

55. Och jag — jag skref på många ark
Och swor — likwäl försigtigt, In uti skrifwa
är jag stark, Och swärja kan jag riktigt.

56. Jag skref om allt mitt lidande,
B

Som hwar man wet och känner, Om
fräglare och frånglare, Kort sagdt om Löf-
tesmänner.

57. Om Wäld och Kofferi jag skref,
I wackra metaforer, Om hat och swel och
underslef, Kort sagdt om Kuratorer.

58. Jag skref om Domarns stora makt,
Att flydda en bedragen, Han hör det intet;
Ty kort sagdt, Han hörde endast lagen

59. Jag skref om orar uti bås Och
mente mina wädder, Kort sagdt, som båt-
tre kan förstås, Om Rättens Nämnde-
männer.

60. Jag skref om ångslan och om rep,
Kort sagdt om sista färdan, Om egen
fromhet, andras knep, Kort sagdt,
om allt i werlden.

61. Det war en skrift, som ej war mas,
Jag sielf den måste läsa, Ty steln war fin —
och ägonglas Ej trefs på Domarns nåsa.

62. Jag läste allt med tydlighet, Och
läste halfwa dagen; Och Domarn satt så trygg
och set Med händerne på magen.

63. Och folket fnds och hwissade När
läsningen war slutan, Och hela Nämnden gå-
spade Och Domarn drog på truten.

64. Och Lånsman — hu jag ryfa kan!
Det war ju wid en påle, Som denna wärs-
ten först upprann, Planterad af Hin Håle.

65. Han sade: han ei mig begrep, Den
satans dumma menskan, Men det war bara
tjuspojk knep, Nog kan förstod han swenskan.

66. Dock uppå den bespottaren Jag ei
må reflektera, Men hwad som sad's af Do-
maren Betydde något mera.

67. Han skref en dom på flera ark, Och
domen blef att brista Så utaf Mark som in-
till Mark, Den första med den sista.

68. Jag gjorde då den reflexion Om
Domrärne i staten Att, när de dömma i Ses-
sion, Så dömma de som saten.

69. Kanhända och han dömdo rätt, Nog
har han wett och snille, Men domen blef ej
på det sätt, Som jag begrep och wille.

70. Jag grep då till mitt öfwerfrott Af
fordna kapitaler, Som gjorde jemt i stort och
smått En tredjedels Riksdaler.

71. Jag sade jag till Domaren, Se här
mitt wad mot domen, Men wet att wadepen-
ningen Är en förlust för gomen.

72. Den menska lefwer icke rätt, Som

lefwer för att äta; Det är wäl godt att wa-
ra mått, Men bättre dock att tråta.

73. Från Härads-Ring till Lagmans-Rätt
Är biott ett steg att göra, Ett steg likwäl som
på sitt sätt En menska kan förstöra.

74. Lif godt — jag detta steget tog För
egen lust och öfning, Och saken skyndsamt
föredrog Till Lagmans-Rättens pröfning.

75. Min skrift af högre ton och rakt
Wid detta höga forum Har widt och bredt
ådagalagt Nesantia Curatorum.

76. Och löfresmännens maskopi Och Un-
der-Domarns jocus, Och Råmndemännens
Lithargie Och Lånsmans hocus pocus.

77. Allt detta skref jag så precist I Ei-
seronska smaken; Det måsta war wäl obewist
Men det hör ej till saken.

78. Kort sagdt, koncepterne jag knep
Från Kontraparten snöpligt, Han glömde al-
la sina grep Och swarte ganska skropligt.

79. Med fullmakt utaf en Baron Och
påß af lögnens fader, Skref Lånsman wäl en
exception, Men endast några rader.

80. Och det så platt och så besatt (Min
gubbe kan du tänka) Att Råmnden i sin slum-
mernatt Såg Lagmans tänder blänka.

81. Han gjorde narr af min libell Och
grinade förbannat, Och tog den för en бага-
tell, Men Lagman tänkte annat.

82. Den fina smak, som wettet ger Ät
denna flösa Herre, Med säker blick förtjensten
ser I större och i smärre.

83. Stor uti snille han mig fant, Som
Zadach och Sibylla, Och stor som Sweden-
borg och Kant I konsten att förwilla.

84. Det war ej litet smickrande, Att
nåmnas bland mirakel, Som gett åt werldens
skrattare Så lustiga spektakel.

85. Den första skrifwit som prophet
Om Riken och om Städer, Den andra skrif-
wit som poet Om sjukdomar och wäder.

86. Och Swedenborg om andarne En
artig lära drifwer; Och Kantens skrifwer —
låt mig se Jag wet ej hwad han skrifwer.

87. Men wist det är och sägas kan Om
denne Enske lärde, Han är en obegriplig
man, Ät obegripligt wärde.

88. Lif godt, bland dessa fyra blöf Jag
lyser nu sjelf femte, Och hwar som helst de
lysa of Så lyser jag dock jemte.

89. Men såfångt tändas alla Ljus För-
rättwisans gudinna, Och uti alla hennes hus
De alla såfångt brinna.

90. En blind — förbannat illa blind,
Ät denna gamla qwinna, Och tjock som hu-
den på des kind Ät hennes ögonhinna.

91. Det är wäl sant att Domaren Ser
klart på hennes wagnar, Men penningen —
men penningen Hans öga stundom sågnar.

92. Och stundom han, med wänsskapen,
Ser artigt genom finger, Och stundom egen-
kärleken I ögat honom stinger.

93. Nå ingen dock om Lagman tro, Ett

sådant wäld och willa; Jag talar blott i få-
witssö Och menar intet illa.

94. Wist är wäl det jag på hans dom
Rätt slemt duperad blifwit! Men bästa bösa
Skjuter hem När målet ej är gifwit.

95. Nog kan begrep han ganska wäl I
hwad jag wille winna, Men med hwad rätt,
och på hwad skäl War ganska swårt att
finna.

96. En self jag wiste ej så rätt Hwad
allt jag skulle påstå, Men soljde blott mit
förra lät, Och skref så der på måfå.

97. Och kände ej till min förtret, Den
lag förnufret gifwer: Att man bör skrifwa
hwad man wet, Och weta hwad man skrif-
wer.

98. Kort sagdt, jag tappade min sak,
Och mina kapitaler, Mitt allt — och till och
med min smak, För tråtor och kabaler.

99. En bättre är med råfware I frid och
sämja åta, Än att med några Domare Om
fälda domar tråta.

100. Han är det samma wid sitt bord,
Som Prästen är i kyrkan, Man vågar onäpst
ej ett ord, Mot denna dubbla styrkan.

101. För mig war då ej annat råd, Än
tiga, råla, liba Och lita på Guds nåd,
Och hjälpen der förbida.

102. Jag tog så losan hit åt ön, Att
denna hjälpen finna, En från S—bro kan
någon bön Till Himlen aldrig hinna.

103. Nu, fast jag allt förlorat har, Jag
skall mig ej beklaga, Då jag en trogen vän
har qwar, Att koret med mig draga.

104. Hon står nu här så öm så god, Se
huru grymt hon lider, Se hwilla tårar utaf
blod Hon ur sin nådskrid wrider.

105. Af lyckan och af sällheten, Förlu-
sten glöms ej hastigt; Gråt — gråt, men
måttligt, ömma wän, Ditt kindben blir så
flaskigt.

106. Än lefwer Harald och för dig Han
lefwa skall för ewigt, Så framt ej repet ha-
stelig Gör detta löfte jäswigt.

107. Ja flicka! du som par caprice,
Wäl mina öden dela, Som älskat alla stycke-
wis, Men mig uti det hela.

108. Ditt öde jag ock dela skall, I si-
sta dödsminuten, Och le åt alla olycksfall, I
dina armar sluten.

109. Glad är jag då att wara fäst, Och
glad jag äfwen skiljes Ifrån ett folk hwars
lust det är Att göra som till wiljes.

110. Må han då taga sitt S—bro Och
så min spådom sanna, Blott jag får ligga
här med ro I famnen på min Anna.

111. Så länge jag har denna wän Jag
ler åt nöd och faran, Men samma stund jag
miser den, Så hisnar jag för snaran.
